

țându-se se furișă la ușele claselor și se uită prin cheia ușei și pândiă, oare profesorul nu face ceva contra paragrafelor.

... Numirea de director a lui Rajner Ferencz caracterizează de minune epoca de ministru a celui Wlassics, pe care opinia publică l'a botezat așa de nimerit »frizer-cultural« (»kultur-borbély«)

... Sunt spre paguba incalculabilă a instrucțiunii acei profesori, cari din lipsă ori lăcomie se angajează și la alte ocupațiuni secundare. Pe lângă împlinirea conștientoasă a datoriei, 18 ore de maximum săptămânal, îl reclamă întreg și pe omul de cea mai tare constituție. Eldoradoul profesorilor cu ocupații secundare este Budapesta. Primesc ei atâtea, cât sunt în stare să câștige. Sunt ocupați de dimineața până seară fără repaos. Pardon, greșesc. Au totuși repaos și a. atunci când își țin orele ordinare la institutul unde-s angajați. În decursul prelegerii, se cruță după puțină, cască mereu și-și adună puterile pentru ocupația secundară de peste zi. Nu-mi pot închipui ceva mai deprimător pentru elev, ca somnolența profesorului.

Indeosebi sub Wlassics a trecut în convingere generală, că profesorul numai pe căi strâmbe poate reuza. Prospectele acestea au sedus pe mulți profesori chiar harnici la neglijarea datoriei lor.

Ei bine, cu o armată d'aceasta, într'adevăr sunt prospecte d'a cucerii pe cale culturală naționalitățile.

Din România.

M. Sa Regele a primit din partea M. Sale Regelui Haakon VII al Norvegiei o scrisoare, prin care-i notifică suirea Sa pe Tron și încoronarea Sa ca Rege al Norvegiei.

A. S. R. Principele Ferdinand a vizitat Joi seara expozițiunea, întovărășit de dl major Greceanu și de dl prefect al poliției Capitalei. A. S. Regală a sosit pe la orele 7 p. m. și după o preumblare s'a oprit la restaurantul Austriac, unde a luat masa.

AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principesa Maria împreună cu Principele Carol și cu Principii cei mici, au părăsit Sinaia Sâmbătă.

A. S. R. Principele Ferdinand s'a dus în Germania unde va face o cură; A. S. R. Principesa Maria și micii Principi se duc în Anglia, împreună cu A. S. R. Principesa Elisabeta; A. S. R. Principele Carol se duc în Elveția.

La orele 10 seara A. Sa s'a îndreptat la Arenele Romane unde a privit prologul »Povestei Neamului«.

În loja oficială se aflau domnii I. Lahovari, ministrul domeniilor; Al. I. Ghika, Greceanu și Grant.

Prețutindenii Principele a fost salutat de public cu cel mai adânc respect.

Știri dela expoziție.

Societatea de industrie din Austria, cea mai mare corporațiune de lucrători, a anunțat comisariatul general de proiectul pe care această societate l'a fixat în vederea unor vizite la expoziția noastră. Escursionistii vor forma două grupuri, care se vor despărți după vizită; grupul al doilea se va îndrepta către Constantinopole, pe când întâiul după o vizită la Sinaia se va întoarce la Viena.

În peștera fermecată florile de cristal au început să schimbe colorile.

Lucrările iluziunii de furtună sunt spre terminare și vor fi date în scurt timp publicului.

Comisariatul general al Expozițiunii a fost avizat de către direcția generală a căilor ferate, că dorind să înlesnească și mai mult persoanelor din provincie vizitarea Expoziției în zilele când sunt proiectate sărbători mari, e dispusă să reducă taxele tarifale cu 50 la sută pentru drumul București și înapoi.

Spre a se putea da ordine de aplicare, direcția generală a căilor ferate roagă comisariatul s'o avizeze cu cel puțin 6 zile înainte de orice festivitate mare.

Rezultatul reprezentațiunilor istorice din Arenele Romane sunt satisfăcătoare din toate punctele de vedere. Financiarmente iată rezultatul de până Sâmbătă seara: cheltueli 11.000 lei, venit 16.000, adică un excedent de 5000 lei.

La începutul luni August în prima jumătate, vor sosi cei 20 luptători în vederea matchiului din Arenele Romane. Reamintim că printre ei se află: Paul Pons șampionul limbei, de care francezii sunt mândri și care deține de mai mulți ani centura de aur internațională. Apoi Paul le Boucher care a dat de gândit chiar lui Paul Pons, Wanderberg Schachman, doi germani, un turc și alți șampioni.

Conștiința națională!

(Urmare.)

Deci pe când inteligența română din România duce trailul, »dolce far niente« numai în risipă și otravă fără să producă ceva, în o trândăvie eternă, naționali nepăsători, ba chiar batjocurind aceea ce e național, cei dela cârmă, fac pe cavalerul nobil, care se tot îndoiaie la pocloane prin toate părțile când înainte, când înapoi, când în dreapta, când în stânga, în credința că așa își vor asigura ei o reclamă superbă de un stat fin civilizată, mare, nobil și bine crescut, pe când neamul său e ucis pretutindenii, fără ca acei dela cârmă statului român să-și facă mult scrupul, multă durere de cap pentru aceasta. Aceasta e negreșit **»conștiința națională«** cu care escelează și de care sunt pătrunși acei ce conduc statul și **»destinele întregului popor român de pretutindenii«**.

Cu totul altfel însă ne arată Grecii ce e conștiința națională, și la ce fapte extraordinare poate împinge **»conștiința națională înalt dezvoltată«**. Ei merg chiar atât de departe, încât întrebuițează chiar și mijloacele cele mai imorale: crime, omoruri, incendii, prădăciuni, hoții, toate fărădelegile numai și numai ca să ajungă la scopul lor național. Și noi nu putem zice că ei nu vor reuși că nu vor putea ajunge chiar și în acest mod mârșav, sub ochii Europei celei juste și nobile, scopul lor, deoarece noi vedem că Grecii sunt din rășputeri, sprijiniți cu toată inima de către statele cele așa numite nobile ca d. e. Anglia dar mai ales de către Austria, amicul cel mai sincer și mai bun al României și al Romanilor de comun.*)

Ce le pasă Grecilor că fac crime, că omoară pe Românii pacinici, dacă tocmai prin aceste crime se pot ei face remarcabili, se pot însinua înaintea Europei. Iar făimoasa Europa la rândul ei a avut totdeauna respect și adorațiune numai pentru acei cari știu a lovi a ucide, cari știu să omoară. Noi apelăm tot mereu la Europa și ne facem de răs, Grecii apelează însă la arme, la omoruri și incendii și Europa îi dă în secret

*) Vezi expozeul lui Goluchowski în delegațiuni, vezi tratatul secret între Austria și Grecia prin care se cedează de către Austria Greciei toată Macedonia locuită de Români, în schimb ca Grecia să sprijinească Austria în în mersul ei spre Salonichi etc.

dreptate, îi dă în secret tot sprijinul ei și cunoaște totodată de un popor energetic. Căci văd că tocmai prin aceste mijloace crimele capătă ei reputațiune deosebită și sunt susținute cu mare îngrijire de către politica cinstită triacă.

Și când vedem noi că criminalul e o respectat și susținut de ce nu o facem și așa, de ce nu luăm și noi exemple dela (dela hoți, dela Europa chiar, chiar dela Atena care ne tratează cu atâta perfidie cu atâta mult când avem dreptul sfânt de a ne viața și avutul nostru, de ce nu luăm și arma în mână și nu ucidem pe acela ce ne moartea, de ce nu ne facem singuri drept când intervențiunile diplomatice ale Europei lângă guvernul grecesc e numai platonie, e numai răs și batjocură, e numai de a unge ochii. De vada cea mai bună pentru aceasta e că capuns la așa numitele intervențiuni diplomatice la Atena, bandele grecești au omorât la 17-20 de Români iar la Caraferia 7 păstori. De ce nu lovim și noi înapoi? **Acela ce apără viața, acela nu e demn de ea!**

Suntem lași, fricoși și câștigăm disprețul întregi. Așa de ticăloși așa de corupți am ajuns prin lipsa de conștiință națională **»incât nu știm a ne apăra viața«**, iar România poartă gura toată vina nimicirii Românilor din Macedonia pentru că ea a luat asupra sa apărarea mânilor din Macedonia, au cheltuit milioane pentru redeșteptări naționale ale Românilor și au întărit astfel pe Greci și acuma în loc să apere cu puterea pe Români, îi tot sfătuesc să se lase omorâți de dragul Europei prea cinștă. Iau Europa (Anglia și Austro-Ungaria) sprijin și susține, ba chiar îi animează pe Greci la crime și omoruri. Iată **»conștiința națională a României«**.

Conștiința națională a Grecilor ce se poate mânia cu cea a Maghiarilor în șovinism și brutalitate merge atât de departe, încât ei lătesc și ciunile cele mai mari în lumea nouă. Incânt agri și diplomații lor esmit oameni ca **»Kazazis«**, rectorul universității din Athena, cari merg din țară, din capitală în capitală ținând discursuri, mergeri (în Viena în sala Leogesellschaft), făcând toate chipurile ca să câștige pentru dânsii opinia publică, deși ei sunt hoții, ucigașii și incendiarii. Pe când la noi Românii nu se face absolut nimic de și suntem cu atâtea milioane mai mulți, decât Grecii pe lume. După mare chiu și vai s'au anunțat într'un rând din partea studenților români din Viena o desertățiune în chestia Macedo-Română, și până azi au rămas numai la arțăre. Așa e Românul, mare din gură! Sărmană inteligentă română din Viena atât de mare că nu putut face nimica. Au trebuit să vie dacă nu pe din Bosnia apoi (un macedonean) unul din Lezig ca să vorbească în locul lor, deși ei singuri s'au fost anunțat. Românul, sărmanul eroul mare de gură, așteaptă miere numai ca să-i **»mură în gură«**, ca să pice gata din cer, sau cazul cel mai bun, implorază ca alții să facă crul pentru el, în loc ca el singur să se apere de lucru cu energie și perseverență. Grecii contra lucră singur fiecare mic cu mare din puteri după un program binecugetat și pregătit și nu cruță nici un sacrificiu, numai ca să ajungă scopul lor, și noi vedem că ei reușesc pe când noi cu moralitatea noastră popească, ruptă **»capul plecat sabia nu-l taie«** **»dacă ține luat mantaua, dă-i și cămașa etc.«** suntem niște ciți și am rămas de răs.

Politicianii lor merg pe la persoanele marcate pe la politicianii marcantii ale tuturor statelor, caută a-i preocupa cu toate mijloacele cerete, pentru cauza lor. Ei mituesc, platează, corup diplomați, persoane înalte, foile din Europa, plătesc chiar scump articolele scrise în favorul lor, foile jidano-germane din Viena sunt toate câștigate pe partea lor, o mulțime de colaboratori pe la toate gazetele streine sunt plătiți și susținuți de societatea revoluționară **»Helenismus«** din Atena.

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoiu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerintelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mânate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SÓTUL HÓDMEZŐ-VÁSARHELY.

Numărul Telefonului 69.

În Aiud premiat cu premiul mare de aur. Titluîn caz urgent: KALMAR-rostagyár.

Numărul Telefonului 69

Există și la noi o atare societate? un atare sacri-ficiu, un atare simț național?

Ce face liga culturală sub faimosul patriot român Petrea Grădișteanul... Doarme! somnul morții!! Odată vorbea în lași despre pietrele scumpe ce lipsesc în coroana lui Carol I. astăzi se vede că dlui ie-a găsit deja pe la diferitele bănci jidovești. Unde e patriotismul cel mare de dinioară?? (Va urma.)

Grevă declarată și — sistată.

Eri, în urma unor neînțelegeri provenite din interpretarea unilaterală a regulamentului, culegătorii tipografiei noastre s'au pus în grevă, zădărnici în chipul acestor apariții numărului ce trebuia să apară eri. În decursul zilei s'a clarificat însă diferențul și culegătorii au reînceput munca. Cerem scuzele abonatorilor și cetitorilor noștri pentru acest inconvenient cauzat de împrejurări neatârnatore de voința noastră.

† SEVER AXENTE

O scurtă telegramă din Brașov ne aduce o veste care va îmbracă în doliu întreaga suflare românească.

Neînfrântul tribun din 1848, viteazul colaborator al Regelui Munților, martorul viu al măreței epopee naționale, care trăia printre noi: **Sever Axente** a încetat din viață.

Dureroasa veste ni-se anunță prin următoarele cuvinte laconice:

Axente Sever decedat ieri **2 ore p. m.**

Popovici.

Prin moartea lui Sever Axente neamul românesc îmbracă doliu.

La racla marelui bărbat aducem prinusul inimilor noastre îndurerate.

Din străinătate.

Crimele grecești în Macedonia.

Se telegrăfiază din Monastir, că trupele turcești au întâlnit Sâmbătă seara lângă Monastir o bandă grecească, compusă din 70 de oameni.

Trupele au ucis pe șeful bandei, îmbrăcat în uniformă de ofițer grec, și pe un agitator grec din Magarova, care era însărcinat cu transportarea proviziunilor bandei.

Afară de aceștia au mai fost prinși și alți bandiți, și aduși Sâmbătă dimineața la Monastir, unde au fost închiși.

În aceeași zi trei tineri aromâni, fiii nobilului Mantaxa din comuna Hrupiște,

fiind pe drum spre Magarova, au fost prinși de bandiții greci.

Doi dintr'ânșii au fost asasinați, iar cel de-al treilea abia a putut scăpa cu viață, fiind însă grav rănit.

Acesta din urmă recunoscând printre bandiți pe un agent terorist grec din Hrupiște, l-a denunțat autorităților turcești, cari l-au arestat imediat.

Acțiunea bandelor grecești în Macedonia a reînceput cu mai multă furie în urma manifestațiilor antigrecești din Bulgaria.

Publicațiunea la Presse Associée primește dela corespondentul său din Constantinopol următoarele:

O bandă grecească a capturat pe bulgarii Gheorghe Milleff și Mitro Atanasoff, amândoi din satul Doloni. Nu se știe ce s'a făcut cu acești doi oameni. Ei au fost prinși pe când își aduceau în sat vitele.

Aceeași bandă a capturat pe bulgarii Filip Titlof și Mihai Mancef, și i-a dus într-o pădure, unde probabil i-a ucis.

Autoritățile turcești s'au interesat cu deamănuntul de împrejurările în cari s'a săvârșit această crimă, dar nu au luat nici o măsură pentru prinderea bandiților.

Manifestațiile anti-grecești din Bulgaria.

Sofia. — Azi a avut loc în orașul Iamboli un meeting contra Grecilor.

Cinci mii de manifestanți au străbătut orașul. Din cauza provocărilor grecilor, manifestanții au devastat cinci prăvălii grecești.

Cavaleria a fost neputincioasă d'a menține ordinea.

Sofia. — Se telegrăfează din Filipopol că se fac mari pregătiri pentru meetingul pan-bulgăresc ce se va ține acolo în ziua de 19 August.

Pe zidurile orașului s'au afișat proclamații prin care se oprește vorbirea limbii grecești în public.

— O altă știre din Iamboli spune: După meetingul de azi, ținut aci, mulțimea a devastat în fața trupelor aduse pentru menținerea ordinii, mai multe prăvălii grecești și o fabrică a unui Grec.

La Varna, poporul a silit pe primar să îscălească destituirea tuturor funcționarilor de origine grecească. Poporul fiind astfel satisfăcut, nu va mai ține meeting anti-grecesc.

Sofia. Mișcarea anti-grecescă din principat continuă. Se fac mari pregătiri pentru meetingul pan-bulgăresc ce se va ține în ziua de 19 August în Filipopol, unde numeroase afișe lipite de zidurile orașului opresc populațiunea să vorbească grecește.

La Jamboli, după meetingul de azi s'au produs turburări. Manifestanții, sub ochii trupelor, cari au intervenit, au devastat mai multe prăvălii grecești și o fabrică. La Varna, mulțimea a silit pe primar să semneze o ordonanță prin care toți impiegatii municipalității de naționalitate greacă să fie înlocuiți.

La Salonic, eri, medicul bulgar Nikolow a fost rănit grav deși era însoțit de dragomanul agenției comerciale bulgare.

Se zice că autorul atentatului este un grec, care a scăpat. Este vorba de răzbunare contra asasinării medicului grecesc din Kiupruli.

Din Basarabia.

Referitor la unele vești răspândite prin ziarele din România liberă, că adecă Românii din Basarabia ar vrea să se despartă

de cătră statul rusesc, ziarul național democrat, »Basarabia«, ce apare în Chișinău scrie la loc de frunte și următoarele:

»Acest lucru trebuie bine lămurit odată pentru totdeauna. Noi am spus de nouă ori până acum și o spunem și a zecea oară: am declarat, în programul nostru național democrat, cumcă vrem să păstrăm legăturile legiuitoare cu statul rusesc.

În marginile legilor rusești noi vrem propășirea volnică a minții și a trupului pentru tot poporul basarabean și mai ales pentru țăranul basarabean. Noi nu cerem decât autonomia pe care de mult am avut-o și mai cerem drepturi cetățenești și pământ pentru țărani.»

Situația în Rusia.

Manifestul din Vyborg.

Corespondentul din Petersburg al ziarului »Voss. Ztg.« publică următoarele: În mai multe vitrine și librării, unde se tipăresc și se găsesc cărți social-democratice s'a ținut perchiziție. Mai multe librării au fost închise.

În toate se căută manifestul din Vyborg dar' nu s'a găsit nici un exemplar. Manifestul este răspândit în mii de exemplare cu toată controla aspră a autorităților.

Revoluționarii deținuți.

Petersburg, 13 Aug. Cea mai mare parte a conducătorilor revoluției sunt prinși. O deosebită însemnată se da deținerilor din urmă a revoluționarilor din Moscva. În decurs de 10 zile au fost deținuți peste o sută de conducători — revoluționari, ajungând în mâna poliției toate planurile de revoluție, toate bombele, și armele.

Petersburg 13 Aug. Reacțiunea se manifestă tot mai hotărât. În săptămâna trecută poliția din Petersburg a deținut 268 de persoane și a făcut 46 de perchiziții. Afară de aceasta 66 de oameni au fost alungați din Petersburg, iar 32 expulzați în Siberia, 8 hoteluri pentru muncitori închise. După o altă versiune se spune, că în contra a lor 240 de deputați din Duma s'a început cercetare judecătorească.

Prințul Trubeztoi a distribuit decorații soldaților cari au înăbușit revolta dela Kronstadt. Corpul oficeresc zilnic cercetează pe soldații răniți în luptă cu revoltanții.

Petersburg, 13 Aug. Deținerile continuă. Ieri au fost prinse opt eleve a gimnaziului de fete.

Șese-zeci și cinci de oficeri de marină s'au înaintat abdicerea.

Decapitățile și matrozii.

Paris, 13 Aug. Colaboratorul din Odessa a ziarului »Matin« scrie, că matrozii flotei de pe Marea Neagră l-au rugat pe ministrul de marină Birilev ca să încete cu decapitățile din Kronstadt, căci la caz contrar toți matrozii flotei se vor rescula.

177 sentințe de moarte.

Petersburg 13 August. După informațiile ziarului »Peresoni« tribunalul militar din Kronstadt a mai judecat la moarte afară de șapte matrozi încă pe 177 de resculanți. Nu se știe, dacă sentința s'a executat sau nu.

Helsingfors 13 August. Tribunalul militar a judecat ieri la moarte pe oficerii Eulejanow și Kochanowski precum și pe cinci soldați, cari au fost bănuți că au simpatizat cu resculanții din Sveaburg. Sentința a fost executată.

Iconostase noi,

precum și renovări după specialitate se execută cu cea mai mare conștiințiozitate la zid arul de biserică

Schmidt János,

◀ **Budapesta** ▶

● IX. Soroksári utca 40. ●
Fondată la anul 1888. ●

NOUTĂȚI.

ARAD, 14 August 1906.

— **Știre personală.** Ministrul instrucțiunii publice dl *M. Vlădescu* din România să află împreună cu familia sa la Băile-Erculane în cura doctorului Al. Crăciunescu.

— **Noua princesă,** fiica princesei Mariei Valeria, după cum se vestește din Ischl a fost botezată Duminecă cu mare pompă. Mica princesă a primit numele de Matilda. La botez au fost invitați toți aristocrații, cari se găseau la Ischl.

— **Fiul moștenitorului de tron german** va avea trei nași și anume: pe regele Francisc Iosif, pe Eduard al Angliei și pe vitregul Nicolae, țar al Rusiei.

Toți trei domnitorii vor fi reprezentați la botez prin trimișii lor.

— **Știință, în posta redacțională!** Ziarul »*Aradi Közlöny*«, în numărul dela 11 August, informează la »Poșta Redacției« pe un — nenorocit de *F. B.*, asupra întrebunțării expresiilor »român« și »oláh«, pentru numirea noastră, a Românilor.

Explicație filologico-istorico-științifică, în »Poșta Redacției«!

O așa sfidare a concepțiunii de știință, nu s'a mai pomenit. O așa obrăznicie, de a trata un subiect, la care ești *cutie* în pricepere, caracterizează numai și numai speța bipedă a »*Schreib-Moritzilor*«.

— **Adunarea de teatru în Lipova.** Suntem informați că la adunarea fondului de teatru ce se va ține la Sf.-Mărie în Lipova și-a anunțat participarea și dl *Alexandru Mocsonvi*, care va ține cu acest prilej și o disertație.

Comiteul va face o primire frumoasă ilustrului oaspe.

— **Alegerea de preot.** Duminecă a fost degete de preot în Sân-Miclăusul-Mic. Dinre patru candidați a fost ales cu o majoritate de cinci voturi tânărul Emil Stoica, absolvent de teologie, din Sibiu.

Dorim nou alesului râvnă la munca ce-l așteaptă în o comună lăsată în părăsire.

— **O pocăită reînvoarsă la religia ortodoxă.** Cea mai mare plagă pentru țărâimea noastră, ce slăbește foarte mult și în mod îngrijitor credința profesată de biserica mântuitoare a răsăritului, e »nazareismul«. Câte suflete n'a pierdut biserica prin această dăunătoare și răufăcătoare »religie«.

Unde însă preoții își împlinesc datoria, mulți se reîntorc iarăși la sânul maicii lor. Un caz recent s'a întâmplat în Micalaca.

Milița, fiica lui Savu Bugar, era încă pocăită, adevărată înținată și ea în ceata rătăciților. Un credincios de al nostru însă s'a îndrăgostit în ea și voiește să o ia de soție.

Părintele Ioan Morar s'a împotrivit, ca să se facă logodna între ei doi până fata nu va trece la religia ortodoxă.

Fata s'a învoit. A mers la biserică. A stat în ușa tinzii, până ce părintele Ioan Morar, îmbrăcat în ornate bisericesti, a venit să facă molitvă asupra ei. După aceasta i-a pus întrebarea, că din inimă curată și din convingere trece la religia noastră? Ea a răspuns:

— Trec din inimă curată la religia în care am crescut.

Părintele i-a ținut apoi o cuvântare corespunzătoare, a luat-o de mână și a dus-o pe la sfintele icoane, sărutându-le.

Mângăitor poate fi pentru un preot, când își vede oia pierdută regăsită, mângăitor e și pentru noi, că vedem părinte stăruitor pentru întărirea turmei lui.

— **Pildă bună.** Ziarul »*Libertatea*« scrie, că, câțiva »lucrători cu ziua«, din notariatul Burjuș, Duminecă în 9/22 Iulie, după ce și-au isprăvit năcazurile la notar, au mers la crâșma din sat.

Acolo un student a vorbit despre lucruri bune. Crâșmarul încă i-a ascultat poveștile, apoi a zis către cei de față:

»Fraților! Învațați dela mine! Eu mi-s crâșmar, dar vă zic: *Sa bem mai puțin, ca să rămânem de vin să jertfim și noi pentru școala cea mare, pentru gimnaziul nostru din Brad. Căci zău, lucrul cel mai folositor pentru neamul românesc este lumina minții!*«

Cei de față au ascultat sfatul lui și s'a pornit o colectă și fiecare a dat, cât a putut, adunându-se suma de 10 coroane 20 fileri.

Banii vor fi trimiși reprezentațiunii gimnaziului din Brad.

Acești vrednici țărani au dat o bună pildă de imitat.

— **Alegere de învățător.** În urma trecerii în penzie a dlui Ioan Pinter, fost învățător în Beiuș, s'a scris nou concurs pentru ocuparea acestui post. Dintre recurenți a înrunit majoritatea dl Ioan Cigariga, fost învățător în Cermeiu.

Dorim succes nou alesului.

— **Pentru vizitatorii expoziției din București.** Se atrage atenția vizitatorilor asupra frumoasei grădini-restaurant »*La carul cu bere*«, situată tocmai în fața expoziției. Conducătorii acestei grădini sunt doi harnici ardeleni. Prețurile ieftine și serviciul excelent.

— **Preoți catolici, preoți ortodocși.** În foile oficioase catolice se scrie cu îndurerare, că la catolici cariera preoției o îmbrățișează în timpul din urmă tot tineri slabi, proști la înfățișare.

E foarte de mirat, căci preoțimea catolică nu se poate căi contra salariului.

La noi are lucrul alta înfățișare. Cariera preoției o îmbrățișază tineri voinici, cu pregătiri mălalte decât până acum. E un semn bun al vremii pentru poporul nostru și pentru luptele noastre naționale.

— **Sultanul Turciei e bolnav** și trebuie supus unei operațiuni. După asta verziune operațiunea a și fost dusă la împlinire.

— **Din Bazna** ni-se scrie că afară de persoanele al căror nume l-am conștat deja, au mai sosit acolo pictorul Smigelski cu familia (Elisabetopole), d-na Velican, cu fiul (Găbăria), casierul de bancă Draia, cu soția (Brad), d-na și dl dr. Manu, notar la tribunal (Deva), protopretorele în pensie Popeneți (Veneția, Făgăraș), notarul Bărbat (Poiana), notarul Acilenescu (Galeș), sub-notarul I. Codrean (Cacova), notarul Marinescu, cu soția și fiica (com. Făgăraș), comptabilul C. Herța (Seliște), d-na Cheresțeș (Dej) și dl Chirtop, (Câmpeni).

Se atrage încă odată atenția ca cei ce se duc la aceste băi să se pună în legătură cu dl dr. Eugen Porea.

— **Liga internațională** pentru apărarea drepturilor femeii, din Copenhaga, telegrafează din Copenhaga, a notat, că conferința proximă o va ține în Hollanda la 1908.

— **Un monstru.** Prefectura de Prahova (România) a vestit ministrului de interne că în ziua de 17 Iul. n., femeea Nedelea Vosile Iordache din Predeal, a dat naștere unui copil mort, de sex masculin, care avea două capete, un ochiu,

„SALONUL“ DIN BASNA.

Pe arborii aleei s'a așezat că »diseară petrecere în — salon!« Tineretul, care însoțește pe reumaticii și damblagii veniți aici să se vindece, vrea să petreacă. Curiositatea mă face să m'abat și eu spre — »salon«. Am plecat ceva mai din vreme: vroiam să-mi însemn numele fericților închinători zeiței Terpsihore... Când colo ce văd? Salonul închis, înlăuntrul întunec besnă! Pe alee d'asemenea luminează numai luna care se va ivi peste o săptămână. Felinarul, singurul felinar ce a fost, l-au spart niște »gentri« cari au cheuit eri noapte la restaurantul »*Tulipán*« (căci și p'aici bântue tulipanismul: proprietarul s'a dat după păr și și-a botezat restaurantul »*la Tulipán*...« Se potrivea bine: »*gleich!*«... Curând însă văd un grup de — luminări aprinse... Erau cei de pe »coridorul lung«, elita Basnei, cari în frunte cu o tineră și sglobie doctoriță armeană și cu Valy cea oacheșă, veniau la petrecere... Fiecare în mână câte cu o luminare. Pentru că, din spirit de economie, (ca să nu zicem: sgărzenie!) proprietarul nu luminează salonul, după cum a uitat să aboneze reviste, ilustrate, și ziare pentru distracția celor ce nu se culcă d'odată cu găinele (*din sat*, aici sunt cel mult — găște!)

Ajungând grupa la ușa salonului, se exmite o delegație după cheie, ceea-ce nu-i ușor de scos, căci proprietarul cere garanții pentru cazul când s'ar strică ceva... Ce vuiet și ce bucurie când un »delegat« mai iute de picioare sosește cu cheia. Dau navală toți în — salon, o șură mare, în mijloc având o masă rotundă, vechie, de când s'a descoperit aici isvorul iodat; într'un colț pianul, o hodorogă cum n'am mai văzut: când una

dintre dame a luat un acord, am crezut că s'a dărâmat tavanul ori că s'a resturnat un car cu un vas de tinichea... Am isbucnit cu toții în hohot de ris... Un lungan dintre tineri s'au suit pe masă și în policantru ce atârna d'asupra, a pus mai multe luminări (acum numai am înțeles de ce damele toate veneau cu luminări!), alții au adus niște bănci de pe ele, damele au deschis ferestrele, să aierizească, deoarece-ce era un zăduf insuportabil, — și astfel totul fu gata de — dans.

Până ce tineretul dansa, am căutat să-mi notez aspectul salonului... Nu era însă mult de înregistrat: câte-va oglinzi, d'asupra ferestrelor și la colțul lor pânza de paiangen ținea locul perdelelor, iar pe un perete niște anunțuri-reclame.

Intr'astea caznă mare cu pianul: pedalul nu voia de loc se priadă. Noroc că între tineri era un — *realist*, care a învățat mehanica și a inventat astfel leacul: a vârît sub pian pe un băiat mai mic, să tragă în jos de pedal când dama îi va face semn cu piciorul...

Mulți dintre cetitori vor crede că eu fac glumă ori exagerez. Și cu toate acestea, scriu adevărul... foarte amuzant, dacă nu ar fi și ceva revoltător la mijloc, anume: pentru acest »salon« și pentru lăutarii cari cântă dimineața și după amiază piese de când era bunica fată, noi plătim tacsă întocmai cât plătesc cei ce se duc la Mehadia ori alte băi de rangul întâi!

Adevărat, că aici publicul vine să-și caute de sănătate, să se vindece de reumă și alte nevoi, nu să — petreacă... Direcția — ori mai bine: *direcțiile* (căci sunt două!) cred că nu s'ar ruina însă, dacă ar întreține un salon cum se află la toate băile, salon în care să fie jurnale și reviste de tot felul și un pian care să sune armonios,

iar nu ca oalele cele sparte... Căci mai ales pe vremea de ploaie, cum e de trei zile, nu poți sta tot în casă ori în — birt, ori cât de plăcut îți plăcea dlui Breckner să ne împrietinim cu — Tulipán-ul!

Este ați bate joc de public când nici atâta distracție nu-i procuri...

Dar să revenim la petrecere... A ține și s'au isprăvit luminările. La urmă s'a spart un geam (adică a căzut afară sticla crepată prică din anul trecut) care nu știu cine-l va plăti (ori îl va pune dl Breckner în socoteală *fiu ruia?*) după care — vorba obicinuită — ni-am îndepărtat fiecare la ale sale, ducând amintiri despre pianul care în toată lumea numai în salonul (?) din Basna se găsește.

Pe când să adorm, iată că sub fereastra vecinei un trubadur modern își varsă focul inimii, *suspînând crud*, întovărășit de arcușul unui lăutar... Bravo, tinere, asta-mi place! De ce a dat Dumnezeu omului glas? Să cânte sub fereastra mândrei sale!... Și de ce să ducă la serenadă o bandă întreagă, când dorul se poate spune și cu acompaniarea unui singur lăutar?! Mai ales că așa întreaga daravere nu costă mult!... Tineretul dela oraș ar putea lua exemplu, ceea-ce ar fi spre ușurarea — părinților, ori — când merge pe socoteală proprie — ar mai reduce numărul — cambiailor...

Se vede că simplitatea salonului din Basna tot folosește la ceva: inspiră tinerilor idei de — economie... *Economie* face și directorul proprietar... Numai că un asemenea salon (?) nu-i de loc propriu să atragă tinerimea »de ambele sexe« cu atât mai puțin pe bătrâni... Să sperăm că pe viitor, »*gleich*«, totul se va schimba. *Leandru.*

era fără nas, fără urechi, și avea și o gură în formă de pătrat. Pus în spirt spre păstrare monstrul a fost trimis spitalului județean din Văleni.

— **Dare de samă și mulțămîță publică.**

La petrecerea din M.-Mioara, ținută la 29 Iulie a. c., au binevoit a suprasolvi următorii: V. Morariu (M.-Luduș), G. Bendea (M.-Mioara, N. N., S. Dan câte 1 cor. 40 fil.; E. Drăgan, Z. Macaveiu, T. Sas, S. Baci, I. Aranyosi, I. Rișca, V. Murășan, Ș. Pop, I. Vișa, P. Mărian, I. Roșca, I. Chioria, I. Baci, S. Gligor, E. Răduș, câte 40 fil.; Șlef 50 fil.; D-na A. Caliani 3 cor.; G. Brozac 7 cor.; I. Truța, G. Indreiu, I. Lăpăduș câte 2 cor.; I. Moldovan, D-na Maior, I. Deac, N. Rus, I. Horșia, D-na A. Pop, Ghibu, N. Gruia, Moga. Kibédi câte 1 cor.; N. Popra 60 fil.; Juhász L. 20 fil. Oferte marinimoase am primit dela dnii: G. Micu 3 cor.; N. N. 4 cor.; T. Pănăzau 2 cor.; D. Muntean 5 cor.

Primească marinimoșii binefăcători și pe calea aceasta mulțămite noastre. Turdașul-român la 6 Aug. 1906. Traian German.

— **Mulțumită publică.** Era înălțător când la examenul elevilor dela școala populară dela noi din anul școlastic abia trecut tinerul domn Arsa Bogătan, candidat de învățător în fața examenului ni-a pus la dispoziție 20 tonuri de cărți românești foarte prețioase ca premii pentru elevii

apoi cu intervenirea comisiei menului s-au distribuit acelor elevi. Susnumul tînăr însă și-a încoronat aceasta, faptă binefăcătoare și marinimoasă prin alta și mai măreață, întreaga bibliotecă sa în valoare de 600 lei — și a sale natale — bisericești, care va forma bibliotecă școlară, cu scop de a o întrebuința și cărțurarii adulți din comună.

Tinerul domn susnumit a mai făcut și donat și pentru Sta biserică mai multe obiecte prețioase însușindu-se pentru — și mult promovând interesele ei când numai i-se dă prilej. Mai în timpul din urmă ne-a pus în prospect procurarea unei garniture de vestminte bisericesti, felon, epatrafir etc. din avutul propriu și a familiei evlavioase căreia aparține.

Pentru toate aceste mă simt plăcut îndatorat și pe asta cale a-i exprimă și în numele comunității noastre bisericesti mulțumită marinimusului donator, doiindu-i dela D-zeu fericirea vremelnică și cea cerească. *Arad-Gai*, 27 Iulie v. 1906. *G. Bragia*, preot.

— **Călătorul vagabond** care sub numele de Georgescu și dându-se când doctor când student în medicină din România, după cum ni-se scrie, este țigan din Codlea (lângă Brașov), unde după ce a slujit la o fabrică de cărămizi, a plecat în lume și a călătorit surprinzând bunacredința multora și păcălind pe mulți. La Cetatea de Baltă și prin alte părți a ajuns însă pe mâna jandarilor și scoperit în sarcina lui multe isprăvi pentru cari Românii toți să închidă ușa din gura lui. Ca să-l recunoască și cei pe cari ar să-i păcălească de aci încolo, credem necesar a spune că e înalt, are mutră de țigan, privire erantă și are o icoie acum să spună că e teolog răscolit și umblă în peșite. Unde poate se da bine și cu Ungurii din administrație, păcălindu-i cu destuse teze a unor pretinse taine politice române. ni

— **Popurile cele mari.** Iată când au fost căldurile cele mai mari în Europa în cursul felurilor veacuri:

În anul 627 zice că atîta de mare a fost căldura în Franța și în Germania încât au săcat toate fântânile și izvoarele, și un mare număr de oameni au murit de sete. — În 870 au fost siliți oamenii să înceteze cu lucrul câmpului din pricina căldurii mari. Chiar și dintre aceia cari lucrău noaptea pe răcoare, mulți au căpătat boale în urma nădufului groaznic, care mai curând ori mai tîrziu le-a pricinuit moartea.

În anul 903 căldura razelor soarelui a fost atît de mare încât roadele câmpului au fost nimicite total de arșiță.

În anul 1000 au săcat râurile și peștii putrezău pe uscat, din care pricină s'a și născut apoi ciurma.

În 1131 încă a fost căldură mare încât Rinul (un râu cam ca Murășul pe la Radna, de mare) a săcat de tot.

În anul 1139 căldura prea mare a nimicît întreaga roadă pămîntului în Italia.

În 1277, 1303, 1304, 1615 și 1765 au fost veri

atît de călduroase, că nu mai puteau oamenii trăi de ferbințală.

În întreagă vara anului 1718 nu a ploat nici un strop de apă și nici rouă nu a căzut.

Despre căldura din Iulie 1793 să spune că a uscat toate sămănăturile și fructele. Carnea proaspătă, care a fost luată de pe vită, tăiată înainte cu o oră, un cîas mai tîrziu se împutiă în pivniță.

În 1822 încă a fost căldură mare, care a pricinuit, mai ales în Țara-Nemțesea, mai multe cutremure de pămînt; iar căldura din anul 1832 a adus cu ea colera.

La Paris (Franța) a murit în anul acela de coleră 20 mii de oameni.

Verile din anii 1846, 1849, 1860, 1870 și 1874 au fost chiar așa de călduroase și de rele pentru sămănături și nutrețuri, ca și verile din 1904 și 1905.

— **Nefericire.** Pentru cine e robît cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață, prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra unșeratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul «Am fost bețiv.»

— **Corecții pe hîrtie calitate foarte fină** 100 bucăți cu 1 cor. 1000 bucăți 9 cor se poate căpăta în Librăria lui *Ingusz J. și fiul Arad.*

— **Wolf J.**, pantofar de ghetete femeiești și bărbătești. Arad, strada Weitzer (palatul minorităților).

— Atragem atențiunea orîcui cititori asupra anunțului lui *Blum Bertalan.*

PARTEA LITERARĂ.

ACADEMIA ROMÂNĂ.

Concursuri pentru premii.

1906.

(Urmare și fine).

XXII. Premiul Anastasie Fătu, de 3.000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1911, prin secțiunea științifică, celei mai bune lucrări scrise în limba română și cuprinzând:

Harta geologică amănunțită a unuia din județele: Suceava, Tulcea sau Mehedinți.—(Deciz. 27 Martie 1906).

Autorii vor face harta amănunțită a unuia din județele sus arătate; vor arăta în colorii convenționale marile diviziuni și subdiviziuni geologice ale județului.

Harta va fi însoțită de un memoriu explicativ, în care se vor arăta fosilele pe cari s'au bazat autorii pentru a determina diviziunile și subdiviziunile geologice; vor arăta rocele minerale utile și izvoarele minerale ce au întîlnit. Acest memoriu va fi însoțit și de o schiță tectonică pe scara redusă.

Memoriul va fi însoțit de rocele și mineralele ce au găsit și mai cu samă de fosilele pe cari s'au bazat ca să facă diviziunile și subdiviziunile geologice, de cari vorbesc și pe cari leau reprezentat pe hartă.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 1 Septembrie 1910.

XXIII. Premiul Princesa Alina Știrbei se va da în sesiunea generală din 1914 prin secțiunea istorică, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Principiile morale și creștinești de cari trebuie să se conducă părinții în educațiunea copiilor lor.—(Deciz. 6 Aprilie 1902).

«Această scriere va arăta în mod metodic legile morale cari trebuie să conducă pe om în viață și mijloacele ce trebuie întrebuințate de părinți și de crescători, pentru ca germenii cerințelor morale să fie desvolțați întăriți treptat în inima copiilor și a tinerimii, pentru ca voința acestora să fie îndrumată cu constanță spre tot ce este bun și virtuos, precum și spre îndeplinirea datoriilor multiple ale omului; în fine pentru ca copii și tinerimea să fie de timpuriu astfel conduși, ca germenii celor bune să nu fie slăbiți întrînsii, iar germenii celor rele să nu fie oploșiți și încurajați». — (Din Actul de donațiune).

Autorii vor avea în vedere și următoarea programă întocmită de Academie:

1. Mamele mai tuturor ființelor viețuitoare de pe pămînt își alăptează și cresc singure puii lor. Așa trebuie dar să facă și toate femeile cu copii lor. Femeia care nu-și apleacă singură copilul nu e mamă adevărată.

2. Copilul se poate încredința îngrijirii unei alte persoane, doicei, numai când mama e bolnavă și nu-l poate alăpta singură fără pericol pentru sine sau pentru copil. Condițiunile ce trebuie să întrunească doica, anume ca să fie de aceeaș naționalitate și religione, să fie pe deplin sănătoasă, morală, fără deprinderi rele etc.

3. Părinții trebuie să privegheze neîntrerupt la creșterea copilului, care nu e bine să fie lăsat în sama doicei sau numai în a servitorilor. Simțul părintesc trebuie ținut totdeauna viu în mintea copilului.

4. Când copilul începe a pricepe și a vorbi, părinții îi vor însuflă iubirea și respectul de tată și de mamă, aducându-l în acelaș timp la cunoștință și credința că pe lângă ei mai e un părinte, mai mare și mai puternic, Dumnezeu, care ține pe toți. În legătură cu acestea și treptat, vor învăța pe copil să iubească și să respecte și pe crescătorii, învățătorii și binefăcătorii săi, precum și pe toți cei mai vîrstnici decît el, de ori ce treaptă numai de omenie să fie.

5. Nu-i vor permite nici odată și sub și nici un cuvânt fapte rele sau vorbe reprobabile de morală și de bună cuviință. Muștrările ce vor fi siliți a-i face vor fi cumpătate; de asemenea pedepsele, cari nu vor fi dintr'odată aspre, ci treptate și în raport cu greșala.

6. Când copilul se va face mai mare, controlul va fi îndreptat și asupra vieții-afară de casă.

7. Părinții sunt datori a învăța pe copil să fie cumpătat, strîngător, filantrop și cu durere și milă față de cei nevoiași și de instituțiunile de binefacere. El vor învăța și de instituțiunile de binefacere. El vor învăța și de instituțiunile de binefacere. El vor învăța și de instituțiunile de binefacere. El vor învăța și de instituțiunile de binefacere.

8. Părinții vor mai deprinde pe copil a vorbi la început numai limba maternă, învățarea și cultivarea altor limbi putându-se face mai tîrziu.

9. Il vor învăța de asemenea să iubească ne semenii săi: să iubească patria, să o apere la nevoie și să-i aduca servicii cât va trebui.

10. Pentru a izbuti însă în toate acestea, părinții vor trebui să premeargă cu exemple bune, să nu facă sau să vorbească nimic din ce ar putea să fie dăunător copilului și să aibă totdeauna în vedere că iubirea și respectul nu pot fi câștigate sau mînjinite, dacă nu sunt observate de amîndouă părțile.

Premiul este de 8.500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului și cheltuețile de tipărirea scrierii (de minimum 30 coale de tipar garmond) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 1 Septembrie 1913.

Notă:—În vedere concurenților la această a doua serie de premii se pun următoarele articole din Regulamentul votat de Academie la 8 Martie 1906:

Art. 19. Manuscriptele se vor prezenta la concurs în termenul fixat în art. 3 până la Septembrie, fără nume de autor, purtând o deviză sau motto; ele vor fi însoțite de un plic sigilat pe care va fi reproducă deviza sau motto din fruntea manuscriptului și în care se va afla închis numele autorului. Acest plic se va deschide numai dacă lucrarea va fi premiată.

Manuscriptele cari nu vor fi scrise curat lizibil nu vor fi luate în cercetare.

Art. 21. Valoarea premiului acordat unei lucrări în manuscript se va număra autorului, numai după ce lucrarea premiată va fi tipărită.

Art. 22. Manuscriptele nepremiate vor fi restituite autorilor, cari le vor cere și își vor dovedi proprietatea la cancelaria Academiei prin deschiderea plicului cu numele lor; manuscriptele nereclamate în timp de un an dela pronunțarea rezultatului vor rămâne proprietatea Academiei și vor fi încorporate în bibliotecă, în colecțiunea manuscriptelor.

CONGRTE, PETREGERI.

Aviz. Ruga dela Făget se va ținea și anul acesta ca de obicei în 28 August st. n. (la Sta-Mărie).

Drept surprinsă din partea mai multor tineri universitari și gemnaziști să va juca «Călușarul

Bătuta și Hora« dela Plevna în niște admirabile costume naționale.

Invitări speciale nu se trimit. Tot Românul de bine să se considere de invitat. Petrecerea promise a fi una din cele mai succese. Pentru comiteul aranjator Adam Iancu stud. în medicină.

Concertul din Siria. Duminecă târgușorul Siria era mai împopulat ca de alte dăți. Inteligență multă, veselă, elegant îmbrăcată a venit să ia parte la concertul plănuț de tinerimea de acolo. Și ca în totdeauna când se aranjează în Siria petreceri, astfel și cea din urmă a avut un succes splendid.

Comitetul aranjator în frunte cu prezidentul de onoare dr. Iacob Hotăran, cu vice-prezidentul Axentie Secula, cassarul Iuliu Groșorean și controlorul Traian Terebenț și-au dat toată străduința să procure lumii adunate momente de înălțare sufletească și deplină amuzare. Iar noi, cei veniți am făcut tot posibilul, și ne-am prezentat în număr cât mai mare, ca prin prezența noastră să rebonificăm ostenele comitetului aranjator.

Am fost în plăcuta poziție să vedem în mijlocul nostru pe lângă distinși oaspeți veniți și din România pe deputatul Șiriei, dl dr. Ștefan C. Pop, dând și prin aceasta semn vădit al dragostei ce-o manifestează totdeauna, nu numai față de ori-ce mișcare culturală-națională, ci tot odată și față de alegătorii săi.

Concertul s'a început cu piesa »Pălăriile«, comedie în 3 acte de Alfred de Henneguin, localizată de R. I... A fost predată cu destul succes. În deosebi au fost deplin succese rolurile dsoarelor Tulia Bogdan, (Nora), Lucia Bogdan, (Lucia), Hortensia Rădnean (Anetta) și a lui Radu Ionescu.

Tot astfel ne-au plăcut — abstrăgând dela unele rostiri necorecte, mimică stângace — și modul de predare a diletanților G. Hotăran (Emil Vălean) Aurel Doboș (Sylvestru), Nicolae Hotăran (Paul Petean) și a lui Jean (Ioan Sevici).

E înveselitor și mângăitor pentru noi totuși, că ni-s'a dat prilegiul să vedem tineri doritori pentru răspândirea culturii noastre în cercuri cât mai largi. Numai laudă li-se cuvine.

D-șoara Mărioara Tămaș ne-a procurat momente plăcute prin declamarea cu succes a unei poezii din Coșbuc.

După concert s'a încins jocul, ce-a durat până în zori de zi în deplină animație și veselie. Quadrilul a fost jucat de 52 părechi. În pauză dl deputat dr. Ștefan C. Pop a adresat câteva cuvinte de însuflețire și de mulțumire participanților.

La acest concert au luat parte:

Damele: Bogdan, Balint, Crișan (Șiria), Ciontea (Arad), Crișan (Seleuș), Câmpian (Vârșand), Dârlea (Șilindia), Doboș (Șiria), Dragici (Galșa), Evuțan (Pecica), Despa (Dumbravița) Hotăran, Hui, (Șiria) A. Ignuț (Târnova), Iercan (Șiclău), Lazar (Galșa), Morar (Măderat), Morar (Arad), Mărșeu (Sinitea), Muntean (București), Luiza Moisescu (București), Muscan, Nonu, (Nădab), Monța (Șicula), Văd. Olar (Arad), Oprea (Agris), Popovici (Arad), Pășcuț (Șiria), Popovici (Vârșand), Purcar (Arad), Simtion (Arad), Roxin (Pauliș), Secula (Șiria), Tămaș (Șiria), Terebenț (Galșa).

Dșoarele: Hortensia, Tulia și Lucia Bogdan (Șiria), Cornelia Balint (Sintea) Anuța și Sofia Burdan (Sinitea), Ersilia Cădar (Pecica), Minerva Ciontea (Arad), Anuța Cizmaș (Gurba) Floare Cadoș (Pecica), Mărioara Crișan (Seleuș), Aurelia Cure (Covăsinț), A. Doboș (Șiria), Despa, Evuțan (Pecica), I. Ineuan (Macia), Cor. Iancu (Otlaca), Ilica (Agris), Aurica Iercan (Șiclău), Laslo (Seleuș), Veturia Laza (Galșa), Hortensia și Aurica Mladin (Curtici), Anuța Muntean (București), Cornelia Moldovan (Arad), Lucreția Morar (Arad), Mărioara și Iulia Musca (Comlăuș), Livia Muscan (Nădab), Aurora Monța (Șicula), Mihuț (Sinitea), Iulia Miclău (Arad), Nonu (Nădab), Anuța Nișca (Galșa), Iulan, Nastici (Agris), Oprea (Otlaca), Florica și Zina Popovici (Arad), Veturia Popovici (Vârșand), Popescu (Covăsinț), Hortensia Rădnean (Budapesta), Secula, Sevici (Șiria), Ecat. Ţucra (Comlăuș), M. Tămaș (Șiria), Varga (Nadab).

BIBLIOGRAFIE.

Ne-a sosit la redacție »Programa« gimnaziului superior gr. cat. și școalelor elementare din Beiuș, redactată de Vasiliu Ștefănică, director substituit.

»Programa« e scrisă în două limbi: în cea românească și în o perfectă ungurească.

»Programa« se deschide cu o disertație a profesorului Radu Cupar despre »accentul și topica limbii române«. Dl Cupar vorbește în mod teoretic despre o limbă, ce o folosește atât de slab și atât de rău. Acest lucru îl putem spune hotărât și deschis fără gând însă de a supăra pe cineva.

Cel ce scrie: »E ceva natural dară, că, când voim«, »topice străiniste« și »mărturisesc cu inimă deschisă, că în un timp (!) (fără virgulă) când la noi abea a scuturat un tinăr pulberea școalei de pe sine (topică!) să (!) în cumetă a face »critici« de cari îți vine părere de rău, că și tu ai făcut ceva, — în un timp (!) când la noi îți pun secundă (!), cei ce nici idee n'au, ce (!) ai scris, este foarte cu greu ori și cui să se ocupe de ceva în mod serios,« să ni-se dea voe, dar nu suntem măcar îndreptățiți să-l credem, că vorbește limpede și corect despre »accentul și topica limbii române« atât de fine.

În sfârșit disertația urmărește scopul de a da elevilor »un fel de repetitor despre cele învățate la noi — ca atunci când vor voi să ne critizeze și ei să aibă vre-o bază mai solidă de cât unii între criticatorii (!) noștri«.

Când citești discursul restit cu prilegiul aniversării morții fostului episcop Mihail Pavel, de către profesorul dr. Constantin Pavel, se vede în mod vădit, câtă diferență este între limba întrebuintată de dl Cupar și în cea de cel din urmă. Prima-i groaie, a doua o românească dulce și perfectă, ce-ți atinge urechea în mod plăcut și din care se desfășură limpede și curgător gândurile și sentimentele unui profesor, ce a avut darul să nu fie influențat de limba din școalele maghiare, unde și el a studiat tot așa ca domnul Cupar.

Afară de aceste două lucrări literare »programa« cuprinde;

Planul de învățământ. Ocupațiuni scripturistice din limba română. Manuale pentru anul școlar 1905/906. Beneficiarii. Internatul »Pavelian«, unde au fost găzduiți în ast an 133 de elevi, parte cu taxă întreagă, parte cu jumătate și mulți gratuit.

Mijloacele de învățământ au fost »augmentate« prin cărți dăruite de ministerul de culte, de Academia maghiară din Budapesta, Academia română din București, Universitatea din Cluj prin alte donațiuni și procurături.

Se publică apoi acte mai însemnate din anul școlar 1905/906.

Corpul didactic număra 16 profesori și 4 caticheteși »Programa« arată progresul în studii (!) La gimnaziu s'au înscris 411 de elevi dintre cari 175 gr.-cat. 162 gr.-or. 27 romano-catolici și 20 izraeliți.

Societatea de lectură a dezvoltat o rodnică activitate sub conducerea însuflețitului prof. dr. C. Pavel.

Averea societății e de 1537 cor. Biblioteca constă din 455 opuri în 514 volume.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Cota oficială pe ziua de 13 August.

INCHEEREA LA 12 ORE :

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	7:39 — 7:40
Secară pe Octomvrie	6:19 — 6:20
Orz pe Octomvrie	6:53 — 6:54
Cucuruz pe Iulie	6:33 — 6:34
Cucuruz pe 1907	5:31 — 5:32
Grâu pe Aprilie 1907	7:68 — 7:69

INCHEEREA LA 5 ORE :

Grâu pe Octomvrie 1906	7:42 — 7:43
Grâu pe Aprilie 1907	7:71 — 7:72
Secară pe Octomvrie	6:21 — 6:22
Ovăș pe Octomvrie	6:58 — 6:59
Cucuruz pe Iulie	6:38 — 6:39
Cucuruz pe 1907	5:36 — 5:37

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158—
« « mic	« 160—
brut « mare	« 156—
« « mic	« 158—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. 112—113 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 119—120 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 122—123 fil.; mijlocii părechea 250—260 klgr. greutate 126—127 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118 fil.

Posta Administrației.

George Rain, A. Nădasd. Am primit 10 cor., ca abonament până la 1 Ianuarie 1907.

Posta Redacției.

I. V. în F. Cearta dv. n'are nici un interes pentru publicitate. Nu putem publica manuscrisul.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

Se caută

un candidat de avocat român,

care posedă limba germână și maghiară, și care are praxă mai îndelungată! Află imediat aplicare în cancelaria:

dr. Liviu Ghilezan,
Modos.

Se caută

un candidat român cu praxă,

care poate afla în condițiuni bune aplicare imediată într'o cancelarie advocațială în Arad.

Reflectanții să s'adreseze: Administrațiunii »Tribuna« din Arad.

Un candidat de avocat cu praxă află aplicare imediat sau la 1 Sept. în cancelaria avocatului dr. Aurel Cioban, Lippa.

Cultivarea părului. Cea mai obveniendă cauză a căderii părului, după cum a dovedit-o cei mai renumiți medici, e însuși mătreața, cei ce sufăr de acest morb

în timpul cel mai scurt devin pleșuvi, dooare-ce mătreața slăbește perii și uscă de sinele părului. Nenumăr dlăți (OI experți din patrie și stiva *exilia*?) vandă »spiritul de păr lepărtat în«, despre ce prin epistolă plăcută noștință se arată că după o folosire de câteva zile împiedecă căderea părului, și ori ce alt morb de cap si în mod avanta-

gios ajută la creșterea de nou a părului. La cumpărare să fiți cu băgare de samă la simbolul de mai sus. Ori ce alt spirt adus în circulație e numai o imitare și falsificare stricăcioasă. Se capătă numai la pregătitorul: Drogeria și laboratorul de cosmetică **Koranyi și Wachsmann, Szabadka.**

Magazin principal la farmacia Földes Kelemen. Se poate căpăta și în prăvălia de toalete alui Hegedüs Gyula.

HACKENDRE architect, cu dipolmă și măestru zidar.
Cancelarie specială: Arad, strada Kápolna nr. 4.

A apărut

ALBUMUL

IN AMINTIREA IUBILEULUI DE
40 DE ANI DE GLORIOASA
DOMNIE A

S. REGELUI CAROL I.

Cine dorește a avea o amintire frumoasă, să-și cumpere acest album, care este în limba română, germană și franceză, și costă 1 leu, iar ediția de lux 2 lei. Se găsește de vânzare la toate librăriile și la editor, dl Ign. Hert, București, sub hotel de France.

capătă la Ifj. Klein Mór în Arad.

Raderea de prisos!

Cine voește se economisească banii, cine voește se cruțe timpul, cine nu voește se o fie spus la vre-o boaldă de piele. o o ceta se rade

cu „RASOL“

sănătos! plăcut! ieftin!

Un kilogram cu care se poate rade de 1 de ori, 2-40 Cor. In provincie 3. Cor. ătindu-se înainte, se trimite gratuit. Cu mandat postal mai scump cu 20 fil. Pregăște și trimite

„RASOL“ Vegyipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

— Vanzatorilor da concesiume. —

el mai bun mijloc pentru stărpirea
părului

„RASOLIN“ -ul

foarte recomandat damelor,

șteful unui borecan 2 Cor. în provincie 2-50
or., pe lângă trimiterea sumei, franco cu
mandat postal e mai scump cu 20 fil. Uni-
o o o cul pregătitor o o o o

„RASOL“ Vegyipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Magazin: Farm. Török József, Király-u. 12

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

CIRCUS-LIPÓT

Numai pe scurt timp!

Marți, în 14 August la 8 oare seara

Productiune de deschidere FESTIVĂ.

2 Mercuri, în 15 August 2 productiuni mari sărbătorești 2

După amiazi la 4 oare. — Seara la 8 oare.
Productiunea de după amezi va fi tot așa de variată și abundantă ca cea de seară. Copii și ostașii plătesc pe jumătate. — Joi și zilele următoare seara la 8 oare productiuni strălucite. In toată seara program variat.

4 Jokey 4

pe 4, 2 și 2 cai, 1 damă, 3 bărbați predat de 4 frați de un cot.

Mai pe larg pe placate de păreți.

Prețuri de intrare: Lojă 3 cor. Scaune 2 cor. Loc I: 1 cor. 50 fil. Loc II: 1 cor. 20 fil. Loc III: 80 fil. Galerie 40 fil. Ostașii dela sergent în jos, precum și copiii sub 10 ani peste săptămână pe jumătate, Dumineca și în sărbători seara plătesc prețul întreg. Dumineca după amezi și cei mari și copiii plătesc din prețurile regulate jumătate. — Biletele sunt valabile numai pentru productiunea, pentru care s'a scos.

In mai multe expoziții premiat cu primele premii.

Nrul telef. 439.

Prima fabrică de căruțe de pe câmpie Ifj. Hodács János

SZEGED Strada Kistisza nr. 4.
(Urmarea străzii Maros)

Magazin mare permanent din diferite
caruță noi domnești.

Se pot căpăta pe lângă prețuri foarte
avantajoase

căruțe folosite, în schimb (phaltone cu acoperiș și fără acoperiș, săni, etc. etc.) ...
Catalog ilustrat în cinste și fără porto.

La FRAȚII LENGYEL

marele depozit de mode pentru femei
in ARAD, Szabadság-tér 21
se caută un sodal-negutător român
cu spețialitatea modei pentru dame. Cei deprinși în aranjamentul vitrinei vor fi preferiți. Oferte se trimit la

Frații Lengyel
in Arad.

AVIS

Avem onoare a aduce la cunoștință On. public că în

Hotelul PANNONIA (fost Nádor)

stă la dizpoziție dela

1.60 coroaă
odăi

.. comode, curate, și aranjament modern ..

Cu stimă:

Szabó Kálmán,
arândașul hotelului Pannonia

CIMBALMĂ

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloge mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta Școala de cimbală, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit.

VARGA PÁL

fabricant de cimbală și de muzice

M a k ó (casa proprie).

Lădițe de 5 kigr. pentru expedarea strugurilor

Schele pe cari se așază struguri și poame și

Șușorci de lemn pentru pachotări

mai eftin se pot procura dela firma

Munk R. és Társa

fabricant de lemne

in CARANSEBEȘ.

Fabrica de cuptoare din Meidinger a lui

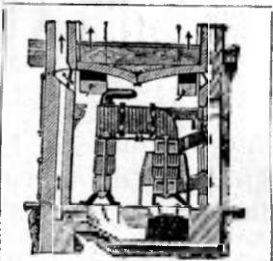
KOCH JENŐ

Budapest, V., Balthory-utca 9.

Primește aranjamente pentru încălzirea cu aer a castelelor, caselor de familie, biserică, teatre, hoteluri etc.

Telefon 8-69.

Telefon 8-69.

Catalog despre diferite cuptoare la dărință trimite gratuit.

Planuri pentru aranjamente de încălzire se fac gratuit.

Nou mod de lecuire.

Reumaticilor etc. recomand *ghetele igienice* și *sănătose* făcute de mine, de mulți ani întrebuințate, de medici recunoscute, industrie maghiară, patentată și în străinătate. Construcția din lăuntru a acestei ghetede după părerea specialiștilor asigura în mod neîndoios forma normală și naturală a piciorului, rehabilitează sănătatea bolnavului reumatic, iar construcția sănătoasă o apără de răceală și de alte morburii primejdioase. Ghetetele sunt ușoare și de formă elegantă, și acelora, cari după cum li-e oficiul lor umblă mult, sunt neprețuit de bune. Vindecă cu succes asudarea picioarelor și alte boale, circulațiunea sângelui o face regulată, deci e un leac folositor pentru multe boale. Preparătorul și inventatorul

Rytkó Győző Budapest, Kerepesi-ut 29.

Ghetetele igienice al dlui Rytkó Viktor corespund tuturor recerincțelor, în urma curia omul își poate păstra sănătatea timp îndelungat, de aceea le recomand cu căldură tuturor. Dr. Löfner Emil, de 40 ani lucră în Budapesta, VI., Uj-utca nr. 19.

On. dlle Rytkó. Cu ghetetele pe care le-am făcut pe sâma mea, ai câștigat deplina mea mulțumire, atât în ce privește partea igienică cât și forma ei. Prăvălia Diale o v. comandă în tot locul. Dr. Roth Henrik.

Mare magazin de specialități din Paris.

Mare magazin de specialități din Paris.

NOU

Aduc la cunoștința On. public, că
am deschis mare depositde instrumente medicale, legători, pentru vătămări,
fășii de legat pânțele, suspensorii, precum și
articii opticii, ca: ochelari pentru teatru și tabere
.. .. militare și tot felul de ochelari .. ..

în ARAD, piața Andrassy Nr. 22.

Se roagă pentru binevoitorul sprijin cu stimă:

Deutsch Mihály.

NOU

Mare magazin de specialități din Paris.

Cel mai mare galonier de mobile și podoabe femeiești din țară.

Fabrică de fireți de mobile, galoane,crepuri, crețuri, fireți de perdele
și draperii, ciucuri, tivituri de co-
voare, nasturi de plapomă, rose,
rețele de pat, galoane și ciucuri
pentru care funebre:**FRANKEL JAKAB**
SZEGED

STABILIMENTUL DE INDUSTRIE: IPAR-UTGZA 1.

SERVICIU REPEDE, PROMT ȘI IEFTIN!

INDUSTRIA NAȚIONALĂ!

Sa sprijinim industria națională!

© Colorator de

MAYBÖHM

Budapest, VI., Országbiro-u. 33.

Primește spre efectuare lucrări artis-
tice. — Mustre trimit gratis și franco.
La dorință călătoresc și la fața locu-
lui pe spesele mele.**TISLER VAZUL** pavagiu

Arad, strada Radnai 24

primește orice muncă de pavare

apoi

face plăci de beton, canaluri de beton fun-
damente pentru uscarea pământurilor umezi,
primesc orice construcții de pământ în con-
dițiile cele mai avantajoase și în prețurile cele
mai ieftine.**CELE MAI BUNE OROLOAGE**cele mai solide și cele mai după mod
juvelericeale atât pe bani gata cât

===== ÎN RATE =====

pe lângă chezașie de 10 ani și prețuri ieftine
liferează cea mai bună prăvălie în această
privință în întreaga Ungaria:**Brauswetter János**
orologier — Szeged.

Se trimit CATALOAGE cu 2000 chipuri în cinstire.

Correspondențele să se facă în cât se poate în
în limba maghiară, germană sau franceză.

Andrassy-tér 22.

Deschidere de prăvălie!

Mare deposit dela toate fabricele de specialitate.

Linoleum, pânzături cernite și articlii de cauciuc (gummi).

Arad, Andrassy-tér 22.

Recomandă adevăratul său Linoleum cu cele mai efine prețuri de fabrică, covoare mari de părete și de
întins pe jos, de așternut în baie și la spălător, pentru îmbrăcarea odăilor; pânză cernită pentru așter-
nut pe masă, pe pereți, pe tase, șurte pentru femei și copii; pânză de cauciuc pentru paturi, îm-
brăcăminte, jucării, ghiozdane pentru târguiele și pentru copii școlari

Mantale de ploaie pentru bărbați și femei.